

Socialförvaltningen
Beslutsunderlag

Handläggare:
Johan Eikman, Katja Friberg

Datum:
2018-11-28

Diarienummer:
SCN-2018-0576

Mottagare
Socialnämnden

Avtal gällande SUF Kunskapscentrum 2019–2023

Förslag till beslut

Socialnämnden föreslås besluta

att ingå avtal med Region Uppsala samt kommunerna Heby, Håbo, Enköping, Knivsta, Tierp, Älvkarleby och Östhammar gällande SUF Kunskapscentrum för perioden 2019 – 2023, samt

att översända ärendet för kännedom till utbildningsnämnden, arbetsmarknadsnämnden, kulturnämnden och omsorgsnämnden.

Bakgrund

SUF är en akronym för; Samverkan, Utveckling, Föräldraskap. SUF-Kunskapscentrum är ett regionalt kunskapskluster med särskild kompetens, där kunskap och metoder utvecklas, samlas in och sprids i nära samarbete med yrkesverksamma, föräldrar som har kognitiva svårigheter och med andra kunskapsorganisationer, såsom universitet och högskolor. Den kunskap som tas fram har lokal, regional och/eller nationell och internationell bäring.

SUF-Kunskapscentrum har under drygt 10 år arbetat med stöd till barn och föräldrar i familjer där någon av föräldrarna har utvecklingsstörning eller andra kognitiva svårigheter. I god samverkan mellan landsting/region och kommun har målet varit att förebygga att barn far illa, sträva efter att skapa jämlika levnadsvillkor för personer med funktionsnedsättningar för delaktighet i samhället samt stödja professionella som behöver skapa bra förutsättningar för ett anpassat stöd.

SUF-Kunskapscentrum vänder sig i första hand till professionella inom kommuner och regionen som möter de aktuella familjerna i sitt arbete. Därutöver fungerar centret som kunskapsförmedlare även för brukare (barn, föräldrar och andra anhöriga), beslutsfattare och forskare.

Uppsala län har därigenom ett gott stöd att erbjuda till sina yrkesverksamma som i sin profession arbetar som socialtjänsthandläggare, familjebehandlare, barnmorska, BVC-sköterska, kurator på habiliteringen eller skola/förkola etc. och möter dessa barn

och/eller föräldrar. Insatser är t ex ”Mamma trots allt”, ”Pappa trots allt”, ”Parenting Young Children”, ”Toolkit” och ”Real Care Baby”.

SUF-Kunskapscentrum startades som ett projekt finansierat av Arvsfonden med en delfinansiering från Uppsala läns kommuner och landsting. Fram till och med 2016 skedde Uppsala kommuns finansiering via f.d. Barn- och ungdomsnämnden och nuvarande Omsorgsnämnden. För 2017 delfinansierade Uppsala kommun verksamheten via PRIO-medel och 2018 var kommunen en passiv part i arbetet.

Föredragning

Genom åren har förvaltningen haft deltagare på utbildningar och konferenser som SUF arrangerat. SUF har även haft konsultation- och handledningstillfällen i individärenden som enligt medarbetare varit betydelsefulla. Kommunen har med stöd av SUF byggt upp egen kompetens kring några av metoderna, som Parenting young children (PYC) och ”Mamma trots allt”. SUF är sammantaget en uppskattad verksamhet av de medarbetare som haft kontakt med verksamheten.

I kommunen finns en lokal SUF-grupp som tar avstamp i de lokala förutsättningarna. Det är en tvärprofessionell samverkan över verksamhets- och huvudmannagränser. Här ingår bland annat yrkesverksamma från socialtjänst, mödrahälsovård, barnhälsovård, förskola, skola och habilitering samt personal från SUF-kunskapscentrum. SUF kunskapscentrum är en resurs även för övriga förvaltningar i kommunen som på olika sätt kommer i kontakt med föräldrar med kognitiva svårigheter.

SUF-gruppernas uppdrag innebär att utifrån lokala perspektiv och resurser identifiera behov av kunskap och metodutveckling hos professionella, fånga förbättringsområden och utveckla samverkan i utvecklingsarbetet över verksamhets- och huvudmannagränser i frågor som rör föräldrar som har kognitiva svårigheter.

SUF Kunskapscentrum gör bedömningen att för att kunna utveckla verksamheten ytterligare krävs en långsiktig finansieringsplan, därmed föreslås ett avtal på fem år. Avtalet gäller under perioden 2019-01-01 – 2023-12-31. Avtalet förlängs därefter med ett år i taget om inte någon part säger upp avtalet med en uppsägningstid på ett år.

För att säkra att socialnämndens målgrupper och personal får det stöd och de insatser som nämnden önskar sker en förändring i styrningen av SUF Kunskapscentrum. SUF Kunskapscentrum ska ha en ledningsgrupp som årligen ska fastställa en verksamhetsplan som är grundad på respektive huvudmans lokala mål och verksamhetsplaner. Verksamhetsplanen ska därefter följas upp och revideras årligen. Uppsala kommun ska ha två representanter i ledningsgruppen.

Ekonomiska och andra resursmässiga konsekvenser

De totala kostnaderna för verksamhetsåret 2019 uppgår till 3 460 000 kr. Intäkter från föreläsningar, konsultationer och metodstöd beräknas uppgå till 200 000 kr per år. Resterande belopp på 3 260 000 kr fördelas mellan Region Uppsala och länets kommuner.

Region Uppsala ansvarar för 50 % av de kvarvarande kostnaderna, 1 630 000 kr. Den resterande delen av finansiering på 1 630 000 kr delas mellan länets kommuner. Uppsala kommun ansvarar för 25 % av de totala kostnaderna, 815 000 kr. De övriga

kommunerna i länet delar på 25 % av de totala kostnaderna, 815 000 kr, i enlighet med antal invånare i kommunen.

I Mål och budget 2019-2021 som beslutas av kommunfullmäktige finns för 2019 1 000 000 kr i riktade satsningar till socialnämnden för avtal med SUF Kunskapscentrum. Den riktade satsningen är en ettårig satsning.

Bilaga 1: Avtal gällande SUF Kunskapscentrum 2019–2023

Bilaga 2: Riktlinje Samverkan SUF Kunskapscentrum 2019–2023

Bilaga 3: Aktiviteter för kunskaps- och metodutveckling

Socialförvaltningen

Kaisa Björnström
Direktör

FÖRSLAG TILL AVTAL

Avtal gällande SUF-Kunskapscentrum

2019 - 2023

Kunskaps- och metodutveckling rörande anpassat föräldraskapsstöd riktat till föräldrar som har intellektuell funktionsnedsättning och/eller andra kognitiva svårigheter som påverkar föräldraförmågan

1 § Avtalsparter

Region Uppsala samt kommunerna Heby, Håbo, Enköping, Knivsta, Tierp, Uppsala, Älvkarleby och Östhammar.

2 § Syfte

Avtalets syfte är att fastställa ledning, bemanning och finansiering för förverkligande av verksamhet och målsättningar i enlighet med VIS-dokumentet *Riktlinje för samverkan gällande SUF-Kunskapscentrum*.

3 § Ledning

För ledning av verksamheten finns en ledningsgrupp som består av två representanter från Uppsala kommun och en representant från varje övrig kommun i länet, en representant för Riksförbundet för barn, ungdomar och vuxna med utvecklingsstörning samt från Region Uppsala en representant för mödrahälsovården, en representant för barnhälsovården, en representant för habiliteringen och leds av representant från SUF-kunskapscentrum.

Ledningsgruppens uppgift är att bereda ärenden till HSVO gällande:

- förändring av avtal
- budgetförändringar
- verksamhetsutveckling och inriktning
- verksamhetsuppföljning.

Ledningsgruppen har i övrigt som uppgift att:

- utgöra kreativ arena med gemensamt ansvar för kunskaps- och utvecklingsprocesserna
- ansvara för att respektive huvudman årligen till SUF Kunskapscentrum inger lokala mål och verksamhetsplaner grundade i huvudmännens lokala behov
- årligen fastställa verksamhetsplan för SUF, grundad på respektive huvudmans lokala mål och verksamhetsplaner
- ansvara för att uppföljning av verksamhetsplanen för SUF-Kunskapscentrum sker årligen
- ansvara för att respektive huvudmans uppföljning av lokala mål och verksamhetsplaner årligen inges till SUF-Kunskapscentrum för att utgöra grund inför nästa års verksamhetsplan
- ha ett övergripande ansvar för kommunikationen med och stödja de lokala SUF-grupperna.

I varje kommun finns en lokal SUF-grupp, som tar avstamp i de lokala förutsättningarna och utgör hörnsten för kunskaps- och utvecklingsarbetet. Det är en tvärprofessionell samverkan i vilken även SUF-Kunskapscentrum deltar med personal. Vanligen ingår yrkesverksamma från socialtjänst, mödrahälsovården, barnhälsovården, förskola, skola och habilitering.

De lokala SUF-gruppernas uppdrag är att:

- utgöra kreativ tvärprofessionell arena med gemensamt ansvar för det lokala utvecklingsarbetet i samverkan över verksamhets- och huvudmannagränser
- utgöra lokal kunskapskälla
- ge konsultation
- årligen upprätta mål och en plan för det lokala utvecklingsarbetet
- föra dialog med ledningsgruppens representanter (kommunens respektive regionens) om kunskaps- och utvecklingsfrågor utifrån lokalt uppsatt mål.

4 § Bemanning

SUF-kunskapscentrum har en grundbemanning på fem tjänster fördelat på en teamledare, en klinisk specialistpsykiolog, en metodutvecklare, en informatör (50%) och en forskare (50%).

5 § Finansiering

De totala kostnaderna för verksamhetsåret 2019 uppgår till 3 460 000 kr. Intäkter från föreläsningar, konsultationer och metodstöd beräknas uppgå till 200 000 kr per år. Resterande belopp på 3 260 000 kr fördelas mellan Region Uppsala och länets kommuner.

Region Uppsala ansvarar för 50 % av de kvarvarande kostnaderna, 1 630 000 kr. Den resterande delen av finansiering på 1 630 000 kr delas mellan länets kommuner. Uppsala kommun ansvarar för 25 % av de totala kostnaderna, 815 000 kr. De övriga kommunerna i länet delar på 25 % av de totala kostnaderna, 815 000 kr, i enlighet med antal invånare i kommunen.

Avtalspart	Invånare år 2017 exkl. Uppsala	%-andel av länets invånare exkl. Uppsala	Belopp
Region Uppsala			1 630 000
Uppsala			815 000
Enköping	43 797	29,4	240 000
Heby	13 854	9,3	76 000
Håbo	21 083	14,1	115 000
Knivsta	18 064	12,1	99 000
Tierp	20 930	14,0	114 000
Älvkarleby	9 402	6,3	51 000
Östhammar	21 927	14,7	120 000
Sammanlagt	149 057	100	3 260 000

Beloppen i tabellen ovan gäller för år 2019 och justeras årligen i enlighet med Prisindex med kvalitetsjusterade löner för landsting (LPIK).

6 § Avtalsperiod

Avtalet gäller under perioden 2019-01-01 – 2023-12-31. Avtalet förlängs därefter med ett år i taget om inte någon av avtalsparterna skriftligen säger upp avtalet med en uppsägningstid på ett år.

7 § Avtalsvillkor

Detta avtal gäller under förutsättning att det godkänns av samtliga avtalsparter. Vid väsentligt förändrade förutsättningar ska var och en av parterna ha rätt att skriftligen begära omförhandling av avtalet. Avtalet är upprättat i lika många exemplar som antalet avtalsparter.

8 § Tvist

Tvist i anledning av detta avtal ska i första hand lösas genom förhandling mellan parterna. Om inte dessa förhandlingar leder till ett för parterna godtagbart resultat ska ärendet slutgiltigt avgöras i allmän domstol i Uppsala.

9 § Underskrift

Enköpings kommun

Heby kommun

Håbo kommun

Knivsta kommun

Tierps kommun

Uppsala kommun

Älvkarleby kommun

Östhammars kommun

Region Uppsala

SUF-Kunskapscentrum – Riktlinje för samverkan i Uppsala Län

Innehåll

Bakgrund – SUF-Kunskapscentrum	2
Syfte	2
Termer och begrepp	2
Omfattning	3
Ansvar	3
Genomförande.....	3
Uppdrag – SUF-Kunskapscentrum	3
Ledningsgrupp.....	4
Referensgrupp.....	5
Socialt hållbart över tid	5
Planering och uppföljning	5
Referenser.....	6

Bakgrund – SUF-Kunskapscentrum

SUF-kunskapscentrum¹ startade som projekt, finansierat av Allmänna arvsfonden med Regionförbundet i Uppsala län som huvudman. I januari, 2017 övergick det till permanent verksamhet organiserat till Hälsa och habilitering, (numer Nära vård och Hälsa) Region Uppsala. Avtal för Samverkan gällande SUF-Kunskapscentrum har upprättats avseende 2019 – 2023.

SUF-Kunskapscentrums uppdrag är att erbjuda och bistå yrkesverksamma kunskapsunderlag och metodutveckling i deras arbete med barn och föräldrar där någon av föräldrarna har intellektuell funktionsnedsättning och/eller andra kognitiva svårigheter som påverkar föräldraförmågan². Uppdraget ska även stimulera till att yrkesverksamma utvecklar samverkan över verksamhets- och huvudmannagränser i dessa frågor.

Trots det och trots att det finns förhållandevis mycket kunskap om livsvillkoren för de familjer där barn har föräldrar med intellektuell funktionsnedsättning och/eller andra kognitiva nedsättningar, så har föräldrarnas rätt till stöd för att utveckla föräldraförmågan inte uppmärksamats i lika hög grad som när det gäller att utveckla stöd till familjer med andra svårigheter.

För att tillförsäkra barnet och dess föräldrar deras rättigheter behöver familjerna aktivt uppmärksammas, eventuella behov av insatser kartläggas och insatserna anpassas. Att förstå vad det innebär att vara förälder och ha redskap för det i sitt föräldraskap utgör fundament när det gäller att utveckla föräldraförmågan. Det är en förutsättning för att ett barn ska ges möjlighet till trygga uppväxtvillkor.

Syfte

Föreliggande Riktlinje är ett gemensamt dokument mellan Region Uppsala och kommunerna i Uppsala län, där utgångspunkterna för ett samägande av SUF-Kunskapscentrum klargörs.

Genom att erbjuda och bistå yrkesverksamma kunskapsunderlag och metodutveckling i deras arbete med barn och föräldrar där någon av föräldrarna har intellektuell funktionsnedsättning och/eller andra kognitiva svårigheter syftar samägandet till jämlika levnadsvillkor för familjer där någon av föräldrarna har dessa svårigheter som påverkar föräldraförmågan.

Termer och begrepp

SUF-Kunskapscentrum

SUF är en akronym för; Samverkan, Utveckling, Föräldraskap. SUF-Kunskapscentrum är ett regionalt kunskapskluster med särskild kompetens, där kunskap och metoder utvecklas, samlas in och sprids i nära samarbete med yrkesverksamma, föräldrar som har kognitiva svårigheter och med andra kunskapsorganisationer, såsom universitet och högskolor. Den kunskap som tas fram har lokal, regional och/eller nationell och internationell bäring.

Kognitiva funktioner – kognitiva svårigheter

Kognitiva funktioner är de processer som sker i hjärnan när vi tar emot, bearbetar och förmedlar information – förmågan att tänka, känna och lära. De skapar ordning och begriplighet i tillvaron. Personer med intellektuell funktionsnedsättning och/eller ADHD, ADD, AST-spektrumtillstånd, förvärvad hjärnskada och/eller svagbegåvning har i olika hög grad kognitiva svårigheter.³

¹ För att underlätta läsningen används begreppen SUF-Kunskapscentrum alternativt SUF-KC.

³ Definierat i International Classification of Functioning, Disability and Health (ICF) (2001); WHO.

Omfattning

SUF-Kunskapscentrum arbetar med att utveckla, samla och sprida kunskap om stöd till barn och föräldrar i familjer där förälder har intellektuell funktionsnedsättning och/eller andra kognitiva svårigheter som påverkar föräldraförmågan. SUF-KC samfinansieras av Region Uppsala och Uppsala läns åtta kommuner.

SUF-Kunskapscentrum riktar sig primärt till professionella som möter barn och föräldrar där förälder har dessa svårigheter. Därutöver fungerar SUF-KC som kunskapsförmedlare till brukare, föräldrar, barn, beslutsfattare, studenter, forskare och i viss mån allmänheten.

SUF-Kunskapscentrum bidrar till högre kvalitet och produktivitet i professionernas arbete genom att bidra med kunskap och stöd i metodutveckling utifrån tre nivåer;

- förebyggande gällande föräldraskap: informerade beslut om att ev. bli förälder respektive under graviditet
- öppna insatser: när barnet har fötts
- barn i samhällsvård: placering.

Ansvar

Med utgångspunkt i samägande har huvudmännen gemensamt ansvar för utvecklingsprocesserna så att kunskaps- och metodutvecklingen bidrar till jämlika levnadsvillkor för familjerna.

Huvudmännen har var för sig ansvar för respektive verksamheters utvecklingsarbete samt uppföljning av utifrån huvudmännens lokalt upprättade mål och årliga planer. det

Genomförande

SUF-Kunskapscentrum är organiserat till Verksamhetsområde Funktionshinder, Nära vård och hälsa. Region Uppsala utgör arbetsgivare. Avtal och riktlinje (VIS) säkerställer uppdrag och genomförande.

Uppdrag – SUF-Kunskapscentrum

SUF-Kunskapscentrum bidrar med kunskap, struktur och stöd till länets professionella i deras arbete med att nå jämlika levnadsvillkor. SUF-Kunskapscentrum tar avstamp i Förenta Nationernas konvention om Barnets rättigheter (Barnkonventionen) och i Förenta Nationernas konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, artikel 23; Hem och familj.

SUF-KC riktar sig till många och vittskilda verksamheter inom kommunerna såväl som regionen, varför det finns både bredd och djup i de aktiviteter för kunskap och metodutveckling som länet erbjuds ta del av. Arbetsformerna är praktiktära och involverar professioner och familjer.

SUF-Kunskapscentrums verksamhetsplan ska grunda sig på av huvudmännen lokalt identifierade behov, uppsatta mål och årliga planer gällande föräldraskap vid kognitiva svårigheter. SUF-Kunskapscentrum bidrar till högre kvalitet och produktivitet i professionernas arbete genom att erbjuda huvudmännen:

- omvärldskunskap, nationell och internationell
- utveckla kunskap, samla och sprida kunskap
- metodutveckling
- konsultation
- främja samverkan över verksamhets- och huvudmannagränser.

Sammanställning över aktiviteter 2019 – 2023, se bilaga.

Ledningsgrupp

För ledning av verksamheten har SUF-KC haft en styrgrupp som har utgjorts av representanter från länets kommuner, Region Uppsala samt Riksförbundet för barn, ungdomar och vuxna med utvecklingsstörning (FUB). I och med att SUF-KC inte längre är ett projekt utan istället kommer att ha ett ledningsuppdrag att förhålla sig till så ersätts styrgruppen av en ledningsgrupp för ledning och styrning av verksamheten. Ledningsgruppen kommer att ha följande representation:

- en representant från vardera kommunen; Enköping, Heby, Håbo, Knivsta, Tierp, Älvkarleby och Östhammar
- två representanter från Uppsala kommun
- en representant från vardera verksamheter inom Region Uppsala gällande: mödrahälsovård, barnhälsovård och habilitering
- en representant från FUB
- ledningsgruppen leds av representant från SUF-Kunskapscentrum.

Från sina respektive huvudmän har representanterna i ledningsgruppen mandatet att besluta om genomförande enligt fastställd SUF-verksamhetsplan.

Ledningsgruppen rapporterar till HSVO (Hälsa, Samverkan, Vård och Omsorg). Ledningsgruppen har att bereda ärenden till HSVO gällande:

- förändring av avtal
- budgetförändringar
- verksamhetsutveckling och inriktning
- verksamhetsuppföljning.

Ledningsgruppens uppgift är att:

- utgöra kreativ arena med gemensamt ansvar för kunskaps- och utvecklingsprocesserna
- ansvara för att respektive huvudman årligen till SUF-Kunskapscentrum inger lokala mål och verksamhetsplaner grundade i huvudmännens lokala behov
- årligen fastställa verksamhetsplan för SUF, grundad på respektive huvudmans lokala mål och verksamhetsplaner.
- ansvara för att uppföljning av verksamhetsplanen för SUF-Kunskapscentrum sker årligen
- ansvara för att respektive huvudmans uppföljning av lokala mål och verksamhetsplaner årligen inges till SUF-Kunskapscentrum för att utgöra grund inför följande års verksamhetsplan
- ha ett övergripande ansvar för kommunikationen med och stödja de lokala SUF-grupperna.

Åtta lokala SUF-grupper

I varje kommun finns en lokal SUF-grupp. Den tar avstamp i de lokala förutsättningarna. SUF-grupperna utgör hörnsten för kunskaps- och utvecklingsarbetet. Det är en tvärprofessionell samverkan över verksamhets- och huvudmannagränser. Här ingår bland annat yrkesverksamma från socialtjänst, MHV, BHV, förskola, skola och habilitering samt personal från SUF-KC.

SUF-gruppernas uppdrag innebär att utifrån lokalt perspektiv och resurser identifiera behov av kunskap och metodutveckling hos professionella, fånga förbättringsområden och utveckla samverkan i utvecklingsarbetet över verksamhets- och huvudmannagränser i frågor som rör föräldrar som har kognitiva svårigheter.

Lokala SUF-grupperna har att:

- utgöra kreativ tvärprofessionell arena med gemensamt ansvar för det lokala utvecklingsarbetet i samverkan över verksamhets- och huvudmannagränser
- utgöra lokal kunskapskälla
- ge konsultation
- årligen upprätta mål och en plan för det lokala utvecklingsarbetet
- föra dialog med ledningsgruppens representanter (kommunens respektive regionens) om kunskaps- och utvecklingsfrågor utifrån lokalt uppsatt mål.

Referensgrupp

SUF:s referensgrupp utgörs av föräldrar som har intellektuell funktionsnedsättning och/eller andra kognitiva svårigheter. Referensgruppen är ytterligare en hörnsten och kunskapskälla i uppbyggnaden av kunskap och utveckling gällande föräldraskap när förälder har kognitiva svårigheter.

Syftet är att fånga nya och få angelägna utvecklings- och kunskapsfrågor ytterligare belysta. Referensgruppen granskar och skriver informationsmaterial, utvecklar föreläsningar och föreläser tillsammans med SUF-Kunskapscentrum.

Socialt hållbart över tid

SUF-Kunskapscentrum ska kännetecknas av gemensamt ägande och ansvarstagande över utvecklingsprocesserna så att kunskaperna och erfarenheterna blir socialt hållbara över tid.

Social hållbarhet är ett perspektivseende som länkar samman olika professioner och genererar nya erfarenheter och kunskaper. Processen, innan nya kunskaper får fäste och som en självklar del ingår i verksamhetens dagliga arbete beskrivs som en många gånger komplex och motstridig process⁴.

Utvecklingsarbetet gagnas därför av en långsiktig handlingsplan med ett övergripande gemensamt regionalt mål och delmål som utgår från hälso- och sjukvårdens och kommunernas respektive mål, identifierade behov och lokala planer för området.

Planering och uppföljning

Riktlinjen utgör ett gemensamt underlag till Region Uppsalas och kommunernas arbetsprocesser med årliga lokala mål och planer för utvecklingsarbetet gällande stöd till föräldrar som har intellektuell funktionsnedsättning och/eller andra kognitiva svårigheter.

Uppföljning sker av de lokala verksamhetsplanerna i respektive kommun och Region Uppsala. Dessutom sker uppföljning av utvecklingsarbetet genom att Riktlinjen är ett underlag i de planeringsprocesser som genomförs i kommunerna och Region Uppsala. Därmed omfattas riktlinjen av de uppföljningar som genomförs avseende huvudmännens mål och budgetdokument.

⁴ Erlingsdottir (1999), Alexanderson (2006), Rothstein (2005), Socialstyrelsen (2009).

Referenser

Alexanderson, Karin (2006). *Kunna, vilja, förstå. Om implementering av systematisk dokumentation för verksamhetsutveckling i socialtjänsten*. Örebro: Universitetsbiblioteket.

Erlingsdottir, Gudbjörg (1999). *Förförande idéer*. Lund: Företagsekonomiska institutionen, Lunds universitet.

Rothstein, Bo (2005). *Vad bör staten göra?* Stockholm: författaren och SNS förlag.

Socialstyrelsen (2009). *Från föreskrift till praktik – en utvärdering av införandet av normerad användning av begrepp och termer inom hälso- och sjukvård – exemplet landstinget i Kalmar län*.

WHO (2001). *International Classification of Functioning, Disability and Health (ICF)*. WHO.

Aktiviteter för kunskaps- och metodutveckling som SUF-Kunskapscentrum erbjuder kommunerna och hälso- och sjukvården, Uppsala län, 2019 - 2023

FÖREBYGGANDE

- *Sex gånger vanligare med tonårsgravitet hos flickor med intellektuell funktionsnedsättning än hos andra tonårsflickor (Höglund B. mfl. 2012).*
- *Redan under graviditeten löper barn till mamma med intellektuell funktionsnedsättning högre risk för att födas för tidigt, ha låg födelsevikt eller för att barnet dör under eller efter förlossning (Höglund B. mfl. 2012).*

Aktivitet	SUF bidra till samverkan	Syftar till (nytta) kvalitet
Samla och sprida kunskap, fångar upp och fördjupar frågor	Professionsspecifika eller tvärprofessionella föreläsningar, workshops, seminarium, dialog erfarenhetsutbyten, socionomutbildning. Lokalt, regionalt, nationellt.	Omvärld. Ökad kunskap och metoder, arbetssätt och handlingsstrategier. Synliggöra förbättringsområden. Bidra till säkrare bedömningar. Förbättrade förutsättningar för jämlika levnadsvillkor.
Webb – sprida kunskap www.regionuppsala.se/suf		Omvärld. Ökad kunskap.
Utveckla kunskap	Studier tillsammans med Universitet och andra aktörer.	Fördjupa kunskap, sprids lokalt, regionalt, nationellt och internationellt. Bidra till den nationella och internationella kunskapsproduktionen inom området och EBP.
Nordiskt Forskar - praktikernätverk	Gemensam arena för erfarenhetsutbyten och dialog mellan forskare och praktik.	Understödda kunskapsutveckling. Nya viktiga frågeställningar att belysa inom området. Kunskapsproduktion.
Nationell årlig SUF-konferens	Möjlighet till dialog mellan professionella, brukare och beslutsfattare.	Ökad kunskap, omvärldskunskap. Mötesplats för erfarenhetsutbyte och kunskapsutbyte mellan professionella, brukare och forskare.
Anpassa material		Ökad begriplighet. Delaktighet. Underlätta professionernas kommunikation med föräldrarna (KASAM).
SUF-grupper i länets åtta kommuner	Lokal samverkan mellan representanter från MHV, BHV, förskola, skola, särskola, habilitering, psykiatri och socialtjänst. Tvärprofessionell kompetens.	Effektivt resursnyttjande, generera kunskap, lärande och metodutveckling samt minska risken för stuprörstänk.

Konsultation till professionella	Tvärprofessionellt lärande och gemensam metodutveckling.	Fördjupad kunskap, lärande och utveckling av arbetssätt. Generera kvalitet, trygghet i handläggning och insats.
Real Care Baby (babysimulator)	Gymnasiesärskolor, socialtjänst, MHV, BHV, ungdomsmottagningar, familjecentraler, psykiatri och habilitering.	Ökad möjlighet för ungdomar med kognitiva svårigheter att fatta informerade beslut rörande eventuellt föräldraskap.
Toolkit samtalsverktyg: Barn, vet jag vad det innebär? Samtalsverktyg från Holland som SUF översatt, kulturanpassat o utvecklat för att användas av professionella i samtal.	Gymnasiesärskolor, ungdomsmottagningar, habilitering och andra aktörer som möter unga vuxna vilka kommer behöva stöd i föräldraskapet.	Insiktsskapande. Bidra till informerade beslut om vuxenliv och föräldraskap.
Brukarmedverkan – SUF referensgrupp	Bidrar med sina erfarenheter i föreläsningar, konferenser, utbildningar och i dialog med professionella. Granskar material.	Öka kunskapen hos professionella och hos SUF-KC. Nya frågor att fördjupa. Utgör hörnsten för Kunskapsbaserad socialtjänst.
Digitalisering		Ökad möjlighet för professionella och brukare att delta i SUF-aktiviteter.

ÖPPNA INSATSER

- *Barn till föräldrar med intellektuell funktionsnedsättning löper högre risk att ej få vård och skydd än andra barn (Seagull & Scheurer, 1986).*
- *Det är 10 gånger högre dödlighet bland barn till föräldrar med intellektuell funktionsnedsättning jämfört med dödligheten hos barn i allmänhet (Lindblad I. 2013).*
- *Många mammor med intellektuell funktionsnedsättning kan svara tillräckligt bra på barnets signaler (Granqvist P. mfl. 2016).*
- *Barn till mammor med intellektuell funktionsnedsättning kan mycket väl ha trygg anknytning. Av barnen till mammor med IF hade 35 procent trygga anknytningsrepresentationer jämfört med 53 procent av barnen i en socioekonomiskt matchad jämförelsegrupp (Granqvist P. mfl. 2016).*
- *Forskarna är överens om att barn som lever med föräldrar med intellektuell funktionsnedsättning ska betraktas som en riskgrupp och att dessa barn och föräldrar kontinuerligt behöver stödinsatser (Socialstyrelsen 2005).*

Aktivitet	Samverkan	Syftar till (nytta)
Sakkunnig psykolog gällande kognitiva svårigheter och föräldraskap delta på nätverksmöten.	Tvärprofessionell kunskap och nätverkets kunskap och erfarenheter utgör resurs.	Tidig och rätt insats. Delaktighet, KASAM. Effektivt kompetensnyttjande. Lärande hos profession, brukare och nätverk
Stödja implementeringen av föräldrastödsprogrammet "Parenting Young Children" (PYC) Utbildar och tillhandahåller kontinuerlig metodhandledning.	Metodnätverk med PYC-utbildade och metodstödjare lokalt, regionalt och nationellt Samverkan nationellt och inom Norden för erfarenhetsutbyte, implementering och utbildning av PYC.	Tillräckligt god föräldraförmåga. Bättre underlag för bedömning av föräldraförmåga.
Konsultation		Allsidigt underlag för planering och bedömning av insats. Bidrar till att skapa trygghet hos handläggare.

BARN I SAMHÄLLSVÅRD - placering

- *Hur mamman har behandlats under sin uppväxt eller senare (pålagringar) påverkar i hög grad föräldraförmågan (Granqvist P. mfl. 2016).*
- *De mödrar med intellektuell funktionsnedsättning som själva har erfårit många och svåra händelser under sin uppväxt och senare svarade mindre bra på sitt barns signaler och hade ofta barn med otrygg och desorganiserad anknytning än de mödrar med IF som haft en trygg uppväxt (Granqvist P. mfl. 2016).*

Aktivitet	Samverkan	Syftar till (nytta)
<p>”Mamma Trots Allt”, ”Pappa Trots Allt”</p> <p>Manualbaserad metod, för att i grupp stödja föräldrar med kognitiva svårigheter vars barn är placerade.</p>		<p>Delaktighet, förståelse och hanterbarhet, avlasta skuld och skam. Acceptans hos föräldern av placeringen och av sina begränsningar i föräldraförmågan. Bidra till fungerande umgänge. Stabilitet i placering.</p>
<p>Lokala och regionala nätverk</p>	<p>Lokala och regionala erfarenhetsutbyten inom professioner, mellan professioner, mellan professioner, föräldrar, barn och uppdragstagare.</p>	<p>Ökad kunskap om kognitiva svårigheter, generera lärande, utveckla kommunikationen mellan handläggare, föräldrar, familjehem, HVB och barn. Utveckla handlingsstrategier, kvalitet o arbetssätt. Stabilitet i placering.</p>
<p>Konsultation gällande umgänge när barnet är placerat.</p>	<p>Handläggare, stödpersoner, familjehem, HVB och föräldrar.</p>	<p>Öka kvaliteten i umgänget mellan barn och föräldrar. Stabilitet i placering.</p>

REFERENSER

Höglund B., Lindgren P., Larsson M. (2012). Pregnancy and birth outcomes of women with intellectual disabilities in Sweden. A national register study between 1999 and 2007. *Acta Obstetrica et Gynecologica Scandinavica*. 91(12): 1281-1387.

Lindberg I., Fransson M., Forslund T., Springer L. and Granqvist P. (2016). Maternal sensitivity in mothers with mild intellectual disabilities is related to experiences of maltreatment and predictive of child attachment: A matched-comparison study. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*, DOI: 10.1111/jar. 12300.

Lindblad I. (2013). *Mild intellectual disability. Diagnostic and outcome aspects*. Göteborg: Institute of Neuroscience and Physiology, Sahlgrenska academy, Göteborgs universitetet.

Seagull, E. A., & Scheurer, S. L. (1986). Neglected and abused children of mentally retarded parents. *Child Abuse & Neglect*, 10 493–500.

Socialstyrelsen (2015.) *Föräldrar med utvecklingsstörning och deras barn – Vad finns det för kunskap?*

Enköpings kommun

Heby kommun

Håbo kommun

Knivsta kommun

Tierps kommun

Uppsala kommun

Älvkarleby kommun

Östhammar kommun

